

STRATONIKEIA ANTİK KENTİ SU YAPILARI

Antik kent Muğla Milas yolu üzerindedir. Aşağıda görüldüğü gibi Helenistik kurulmuştur.

Stratonikeia Your continued donations keep Wikipedia running!

From Wikipedia, the free encyclopedia

Stratonikeia (Greek: **Στρατονικεία** or **Στρατονίκη**; or per Stephanus of Byzantium: **Στρατονίκηια**) – also transliterated as **Stratonicea**, **Stratoniceia**, **Stratoniki**, and **Stratonike** and **Stratonice**; earlier **Idrias** and **Chrysaoris**; and for a time **Hadrianopolis** – was one of the most important towns in the interior of Caria, Anatolia, situated on the east-southeast of Mylasa, and on the south of the river Marsyas; its site is now located at the present village of Eskihisar, Muğla Province, Turkey. It is situated at a distance of 1 kilometer from the intercity road that connects the district center of Yatağan with Bodrum and Milas, shortly before Yatağan Power Plant if one has taken departure from the latter towns.

Bouleuterium (Council House)
of Stratonikeia
(*source&permission:*
www.stratonikeia.com).

According to Strabo, it was founded by the Seleucid king Antiochus I Soter (281–261 BC), who named it after his wife Stratonice.¹ Or at least this is what has been generally told; some historians have contested this date as too early, and proposed to consider the city's founder Stratonice's son, Antiochus II Theos, or, later still, Antiochus III the Great.

What seems certain is that the city was founded on the site of an old Carian town, Idrias, anciently called Chrysaoris², said to be the first town funded by the Lycians. Idrias is mentioned in 425 BC as a tributary of Athens, responsible for the payment of the considerable sum of six talents. In early Seleucid times, Stratonikeia was a member of the Chrysaorian League, a confederation of Carian towns. The Stratonikeians, though not of Carian origin, were admitted into the confederacy, because they possessed certain small towns or villages, which formed part of it. The league is attested by an inscription already in 267 BC, but was probably older still. Near the town was the temple of Zeus Chrysaoreus, at which the League's assembly met; at these meetings the several city-states had votes in proportion to the number of towns they possessed.

Under the succeeding Seleucid kings Stratonikeia was adorned with splendid and costly buildings. At a later time in the 3rd century BC was ceded to the Rhodians.³ Rhodes seems to have then temporarily lost it, possibly during Macedon's king Philip V Carian campaign (201–198 BC), but it retook control of the place in 197 BC, keeping it until 167 BC when with the whole of Caria it was declared free by the Roman Republic. From this point starts the city's independent coinage, which was to last until the times of the emperor Gallienus (253–268). In 130 BC the city had a central role in the revolt led against the Romans, since here the self-proclaimed king Aristonicus made a last stand before falling in the hands of his enemies with the fall of the city.

Some time after, in 88 BC, Mithridates VI of Pontus (120–63 BC), after imposing a fine and a garrison on the city, resided for some time at Stratonikeia, and married Monima, the daughter of Philopoemen, one of its principal citizens.⁴ Then came in 40 BC the siege sustained against Quintus Labienus and his Parthian troops, and the brave resistance it offered to him entitled it to the gratitude of Augustus and the Senate.⁵ The emperor Hadrian is said to have taken this town under his special protection, and to have changed its name into *Hadrianopolis*, a name, however, which may (also) refer to another town also called Stratonikeia. Pliny⁶ enumerates it among free cities in Anatolia. Menippus, according to Cicero⁷ one of the most distinguished orators of his time, was a native of Stratonikeia.

Under the Roman Empire, the town seems to have continued in its prosperity: it was in this age that were built Stratonikeia's most impressive remains, first of all the theatre, with the seats remaining, estimated to be able to contain no fewer than ten thousand people; and secondly, the Serapeum, or a temple dedicated to the cult of Serapis, built about 200 CE, full of inscriptions and invocations to the gods. Other important ruins are on the acropolis, surrounded by a wall and crowned by a small temple dedicated to the cult of the emperors, and a powerful fortress. Much worse is the state of conservation of the city walls and its agora, while the location of the temple of Zeus Chrysaoreus is still unknown.

It was Christianized early. The *Notitiae Episcopatum* mention the see up to the thirteenth century among the suffragans of Stauropolis. Only three of its bishops are known, by their signatures at councils: Eupheithus, at the Council of Chalcedon (451); Theopemptus, at the Council of Constantinople (692); and Gregory, at the Council of Nicaea (787). Stratonikeia remains a titular see of the Roman Catholic Church, Latinized as *Stratonicensis in Caria*; the seat has been vacant since the death of the last bishop in 1977.⁸

The city's site is today partly occupied by the Turkish village of Eskihisar, and part of the site's necropolis (allegedly of modest scientific significance) has vanished with the opening of a pit to extract the lignite reserves that feed the nearby Yatağan power plant. The pit is proposed to be transformed into a lake in the coming years, once the reserves there are exhausted. The village has a local museum, which contains mostly Roman remains; but the most remarkable object is a Mycenaean stirrup-cup of buff with horizontal red stripes which is dated to the 12th or 11th century BC. All the exhibits were found locally.

MİLAS MÜZE MÜDÜRÜ HALUK YALÇINKAYA TARAFINDAN YAZILMIŞ RAPOR

Muğla, Yatağan ilçesi, Eskihisar köyü antik Stratonikeia kenti Nekropol alanı çevresinde Güney Ege Linyit İşletmeleri tarafından yapılan kömür hafriyatı esnasında 10.07.1992 tarihinde bulunan tünel ile ilgili olarak 08-25 Ağustos 1992 tarihleri arasında gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Bu çalışmalara Stratonikeia kazısında görevli bazı üyeler ile GELİ (Güney Ege Linyit İşletmeleri) mensupları katılmışlardır. Her türlü ekipman GELİ tarafından karşılanmıştır. Kazı Kültür ve Turizm Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğü arasında yapılan 30.07.1985 gün ve 7624 sayılı protokol esaslarına göre yürütülmüştür.

Söz konusu tünel 17.07.1992 tarihinde kömür üstü marn tabakası hafriyatı esnasında GELİ mensuplarınca görülmüştür. Ancak burada hafriyat yapan makinenin ağır iş makinesi (kepçe tonajı 25 ton) olması sebebiyle tünelin girişi hasar görmüştür. Haricen öğrenildiği kadarıyla tünel ağzından yaklaşık 2 metrelik kısım yok olmuştur. Konu ile ilgili olarak Stratonikeia kazısı elemanları tarafından yapılan ilk müdahale ile ilgili rapor hazırlanmış ve Müdürlüğe verilmiştir. Tarafımızdan çalışmaların gerçekleştirildiği 08-25 Ağustos 1992 tarihleri arasındaki izlenen yol ve genel durum şöyledir.

Tünel Türkiye Kömür İşletmeleri Güney Ege Linyitleri İşletmesi Eskihisar Ocağı 1/2000 ölçekli imalat haritasında, Kuzey 26800-27000, Doğu 21400 – 21700 değerleri arasında Kuzeydoğu-Güneybatı istikametinde uzanmaktadır. (Ek 1). Tünel girişinin tabanının genişliği 82 cm, yüksekliği ise 2.03 m dir. (ek 2). Duvar kalınlığı 0,55 m olan tünelin tavanı basık tonoz

şeklindedir. Taban tuğla kırığı, kireç ve kum karışımı kalın bir sıva ile kaplıdır (Horasan). Üzerinde yer yer düz kiremit levhalar bulunmuştur. Tabanda orta aks içinde bir kanal yer almaktadır. Kanal yukarıda dar, aşağıda genişlemektedir. Kanal tuğladan yapılmış ve kil tabakası içine oturtulmuştur. Bu tabakanın kalınlığı 30 cm dir. Kot alma kanalın alt seviyesi itibariyle yapılmıştır. (ek 2). Zeminin üzeri yaklaşık 35 cm kalınlığında toprak dolgu ile kaplı idi. Bu dolgu maddesi tünelin ikinci tünelle birleştiği yerden gelmekte idi. Çünkü tünelin içinde ilerledikçe toprak tabakası çoğalmakta idi.

Tünel kaba kırma taşların harç ile sıvanması ile yapılmıştır. Yaklaşık 90-100 cm lik kısmı içinde tuğla kırıkları olan sıvalarla yapılmıştır. Bundan sonraki kısmı kum ve kireç harçlı sıvadır. Tabandan yaklaşık 180 cm yüksekliğe kadar kısımdaki sıvanın rengi gridir. Daha yukarı ve tonoz normal renktedir. Girişte tünel içerisinde çok az kalker göze çarparken, tünelin sonunda kalınlık artmaktadır. Tonoza yakın kısımda birbirine karşı açılmış mertek delikleri vardır. Girişe göre sağdakiler soldakilere göre daha yukarıda yapılmıştır.

Tünelin 34,5 m'lik kısmı görülebilmştir. Ancak 13. m den itibaren dolgu miktarı artarak yükselmektedir. 35. m de tünel tamamen dolu durumda idi. Tüneldeki bu dolgu sebebiyle bitim noktasında dikine bir yarma açılmıştır. (Krokide 6 noktası) üzerinden toprak alındığında kaba bir taş işçiliğine sahip duvar ortaya çıkmıştır. Duvar taşları alındığında buranın havalandırma görevini üstlenen bir baca olduğu görülmüştür. Bu işlemler devam ederken çevreden geçen ağır iş makinelerinin paleti 2 çukura düşmüştür. İçerisine girip incelendiğinde ekli kesitte görüldüğü gibi 7-12 noktaları arasında uzayan ikinci tünele rastlanılmıştır. Bu iki kısmın baca altında birleştiği tespit edilmiştir. Ancak bu ikinci kısım tamamen marn tabakası içerisinde kazılmıştır. Duvar yapılmamış olup uzunluğu 7-12 noktaları arasında 45 m dir. Her iki tünelin uzunluğu $35 + 45 = 80$ m dir.

Bu tünelin yalnız bacanın alt kısmında tuğladan yapılmış bir kemeri vardır. İlk tünelde havalandırma bacası kısmındaki ölçüler giriştekine yakındır. (Ek 2). Yalnız burada sonradan yapıldığı anlaşılan 177 cm de bir ara zemin bulundu. İkinci tünelin yaklaşık son 15 m si oldukça kalın bir kalker tabakası ile kaplı idi. Bu kalınlık birinci tünele yaklaştıkça incelmektedir.

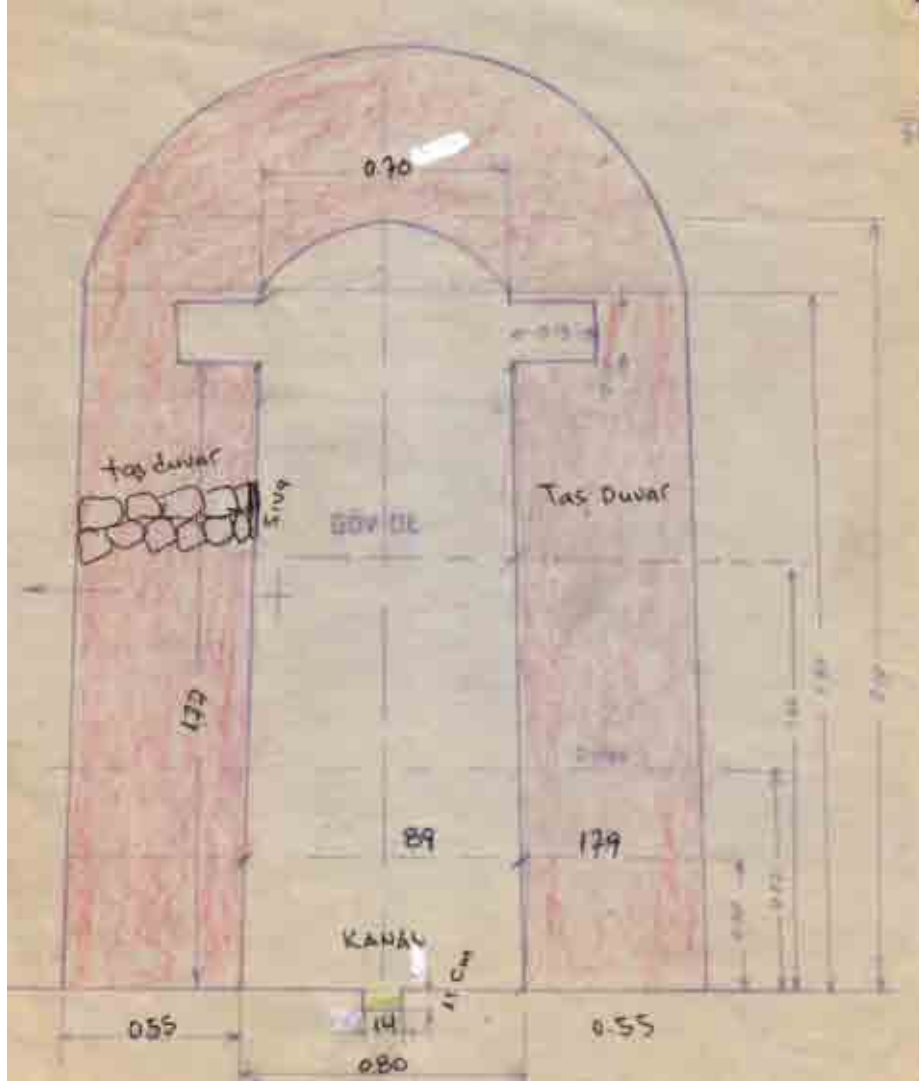
Zeminin tetkikinde tünel içindeki kanalların yer yer kumlu tabakalardan geçtiği görülmüştür. Arazinin bu kısmı sulak bir yapıya sahiptir. Bu durum hafriyat yarmalarında da açıkça görülmektedir. İlk tünelin ağzında kot 568,03, ikinci tünelin sonunda ise 569,81 m dir. Bu durumda 2 nokta arasında 1,78 m fark vardır. (Eğim $1.78 / 80 = 0.022$). Hava bacası hava almasını sağlamaktadır. İlk tünel kazılmış, duvarlar ve tonoz yapıldıktan sonra üzeri toprak ile doldurulmuştur. Bu dolgu maddesi içerisinde seramik parçalar bulunmuştur. İkinci kanal ise toprak içine kazılmıştır.

SONUÇ OLARAK: Bu tünel ve içindeki kanalın Stratonikeia kentine KURUKÜMES Dağı eteğinden su getiren bir sistemin parçası idi. 1978 yılında Stratonikeia kentinde yapılan kazılara Bakanlık temsilcisi olarak katıldığım da kentin Anıtsal Giriş Kapısı yanında su dağıtım şebekesi bulunmuştu. Bu sistemle kanal aynı yönde yer almaktadır. Ayrıca kazı esnasında çevrede yaptığım araştırmada tünellerin yaklaşık 500 m batısında Ormana yakın yerde 4 adet obruk tespit ettik. Bunların ikisinin içinden oldukça soğuk ve şiddetli hava esmekte idi. Bir müddet önce tünele yaklaşık 250 m mesafede 75 l/sn su bulunmuştur. Bu miktar su da 1985 yıllarında hafriyat sonucu kaybolan Eskihisar Köyü Sulama suyunun debisine eşittir.

Su tüneli kazısı 25.08.1992 tarihinde sona ermiştir. Tünelin kömür havzası içinde yer alması dolayısıyla etrafı tamamen kazılmıştır. Çevrede dinamit patlatılmaları dolayısıyla 1. tünelin tonozu boydan boya çatlamıştır. İkinci tünelde de kalker tabakalarında dökülme ve göçmeler meydana gelmiştir. Tünelin etrafında Termik Santralin ihtiyacı için kömür çıkarılmaktadır. Bundan sonraki kazıların Müze denetiminde yapılması gerekmektedir.

25.08.1992

Arkeolog Haluk Yalçınkaya

Nokta No	Y	X	Z m (Kot)
1	21 615,178	26 927,523	568,03
2	21 605,771	26 918,308	568,44
3	21 599,657	26 912,904	568,36
4	21 594,006	26 909,061	568,45
5	21 592,053	26 908,317	568,59
6	21 586,706	26 907,079	568,55
7	21 576,962	26 907,496	569,33
8	21 574,942	26 908,081	569,26
9	21 567,671	26 909,701	569,10
10	21 556,658	26 905,166	569,22
11	21 541,665	26 904,696	569,66
12	21 532,909	26 905,755	569,81

Eskihisar köyü içindeki su yolu (Fotoğraf Bildirici 1994)
Eskihisar Stratonikeia kenti üzerinde idi.

Girişte Köy Camii altındaki su kanalı